

# Аналіз регуляторного впливу проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України “Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації колібактеріозу птиці”

## І. Визначення проблеми

Одним з пріоритетних завдань відповідно до Закону України “Про ветеринарну медицину” є захист тварин та людей від збудників інфекційних хвороб, насамперед спільних для тварин та людини, зменшення або усунення ризиків виникнення таких хвороб.

За даними Державної служби статистики України, станом на 01.01.2017 року поголів'я птиці в Україні розподілялося таким чином:

господарства населення – 91942,3 тис. голів;

сільськогосподарські підприємства – 118031,2 тис. голів;

усі категорії господарств – 209973,5 тис. голів.

Виникнення та розповсюдження інфекційних хвороб у птахогосподарствах різних форм власності та подальше поширення їх через продукцію птахівництва є одним з ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей. Особливе місце серед інфекційних хвороб займає колібактеріоз.

Слід зазначити, що кількість неблагополучних пунктів та хворої птиці на колібактеріоз періодично збільшується, тобто ростуть втрати як суб'єктів господарювання, так і громадян.

| Інфекційні захворювання   | станом на 01.01.2014 |                  | станом на 01.01.2015 |                  | станом на 01.01.2016 |                  | станом на 01.01.2017 |                  |
|---------------------------|----------------------|------------------|----------------------|------------------|----------------------|------------------|----------------------|------------------|
|                           | виявлено н/п         | захворіло, голів | виявлено н/п         | захворіло, голів | виявлено н/п         | захворіло, голів | виявлено н/п         | захворіло, голів |
| Колібактеріоз (ешерихіоз) | 16                   | 45190            | 10                   | 16188            | 18                   | 72169            | 7                    | 108              |

Дослідження птиці та продукції птахівництва на наявність колібактеріозу в Україні проводяться спорадично, тому фактичний епізоотичний стан щодо колібактеріозу не встановлений, хоча й реєструються періодичні спалахи.

Тому, при здійсненні імпортно-експортних операцій з продукцією птахівництва, особлива увага приділяється контролю наявності збудників інфекційних хвороб, у тому числі колібактеріозу.

Таким чином, захворювання птиці на колібактеріоз в Україні спричиняє збитки у птахівництві та становить загрозу здоров'ю людей, а саме викликає захворювання колібактеріоз при вживанні інфікованих колібактеріями продуктів птахівництва тощо.

На цей час в Україні не існує нормативного акта (Інструкції) з профілактики та ліквідації цієї інфекційної хвороби.

Враховуючи те, що в Україні реєструються періодичні спалахи колібактеріозу, що спричиняє збитки та втрати у птахівництві, існує загроза захворювання людей на колібактеріоз, враховуючи досягнення та розробки сучасної науки щодо діагностики, лікування, профілактики захворювання на

колібактеріоз, виникла необхідність у розробці проекту наказу “Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації колібактеріозу птиці” (далі-проект наказу).

### **Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:**

| Групи (підгрупи)        | Так | Ні |
|-------------------------|-----|----|
| Громадяни               | +   | -  |
| Держава                 | +   | -  |
| Суб'єкти господарювання | +   | -  |

## **II. Цілі державного регулювання**

Основною метою розробки зазначеного регуляторного акта полягає у забезпеченні епізоотичного благополуччя України щодо колібактеріозу птиці, покращенні методів боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращенні можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення колібактеріозної інфекції у птахівничих господарствах різних форм власності, усунення ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей, шляхом визначення заходів безпеки на птахогосподарствах для забезпечення профілактики та ліквідації колібактеріозу птиці.

## **III. Визначення альтернативних способів досягнення цілей**

### **1. Визначення альтернативних способів**

| Вид альтернативи      | Опис альтернативи   |
|-----------------------|---|
| <i>Альтернатива 1</i> | Збереження status quo   |
| <i>Альтернатива 2</i> | Відсутність нормативно-правового регулювання на підзаконному рівні.   |
| <i>Альтернатива 3</i> | Прийняття проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації колібактеріозу птиці". |

| Можливі способи досягнення цілей | Оцінка способу  | Причини відмови від альтернативних способів, аргументи щодо переваги обраного способу   |
|----------------------------------|---|---|
| Збереження status quo            | Спосіб оцінюється, як такий, що потребує вдосконалення та не відповідає міжнародній практиці. | Такий спосіб не забезпечить: врахування специфіки колібактеріозу при проведенні протиепізоотичних заходів, оскільки, на сьогодні, при спалаху колібактеріозної інфекції застосовуються загальні заходи на подолання збудника хвороби; епізоотичне благополуччя України щодо колібактеріозу птиці; |

|  |   |   |
|--|---|---|
|  |   | усунення ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей.   |
| Інший, від запропонованого способу (саморегуляція) | Спосіб оцінюється, як сумнівний, загрожуючий, такий що потребує вдосконалення.                | У такому випадку стає реальною загроза виникнення та поширення колібактеріозної інфекції у птахівничих господарствах різних форм власності, а також підвищення ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей, зниження рівня епізоотичного благополуччя у птахівництві, виробництво продукції птахівництва низької якості.<br>Будь-який інший спосіб не забезпечить врегулювання зазначеного питання.   |
| Обраний спосіб                                     | Відповідає вимогам законодавства України. Забезпечує досягнення цілей державного регулювання. | Запропонований спосіб вирішення зазначеної проблеми є найбільш доцільним та адекватним з огляду на можливість виконання та ефективної реалізації регуляторного акта, який сприятиме у забезпеченні епізоотичного благополуччя України щодо колібактеріозу птиці, покращенні методів боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращенні можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення колібактеріозної інфекції у птахівничих господарствах різних форм власності, усунення ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей.<br>Забезпечує дотримання принципів державної регуляторної політики.<br>Лише у даний спосіб можна вирішити вказану проблему найкращим чином. |

Інші способи, що не передбачають розроблення та затвердження зазначеного наказу, є неприйнятними, оскільки вирішення порушеної проблеми лежить передусім у правовій площині.

Затвердження проекту наказу надасть можливість забезпечити всі сфери інтересів, зокрема, держави, суб'єктів господарювання та громадян.

## **2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей**

### Оцінка впливу на сферу інтересів держави

| <b>Вид альтернативи</b> | <b>Вигоди</b>   | <b>Витрати</b>   |
|-------------------------|---|--|
| Альтернатива 1          | Прямі вигоди відсутні   | Прямі витрати відсутні. Проте в разі виникнення епізоотії, за відсутності необхідного регулювання неминучі значні збитки, пов'язані із неконтрольованим поширенням збудника та втратами птахогосподарств від вимушеного забою, загибелі птиці, знищення продукції тощо.  |
| Альтернатива 2          | Часткове заповнення правової прогалини.<br>Відсутність потреби робити бюджетне відшкодування та витратитись на заходи з профілактики.   | Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування. Проте в разі виникнення епізоотії та конфліктних ситуацій, пов'язаних із необхідністю вжиття суворих заходів (зокрема знищення птиці) можливі небажані конфлікти та суперечки щодо правового статусу рекомендаційних норм. |
| Альтернатива 3          | Заповнення правової прогалини. Створення повноцінного регулювання, що дозволить мінімізувати ризики від поширення хвороби та збитки від неї.<br>Збереження іміджу та статусу країни, що дозволить зберегти можливості для торгівлі продукцією птахівництва, в т.ч. і міжнародної. | Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування.  |

### Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

| <b>Вид альтернативи</b> | <b>Вигоди</b>         | <b>Витрати</b>   |
|-------------------------|-----------------------|--|
| Альтернатива 1          | Прямі вигоди відсутні | Прямі витрати відсутні, доки не відбудеться занесення збудника у населений пункт чи птахогосподарство. |
| Альтернатива 2          | Прямі вигоди відсутні | Прямі витрати відсутні, доки не відбудеться  |

|                |  |  |
|----------------|--|--|
|                |  | занесення збудника у населений пункт чи птахогосподарство.                       |
| Альтернатива 3 | Застосування профілактичних заходів знизить ризик занесення збудника.<br>Можливість відшкодування за втрачене поголів'я. | Витрати на проведення профілактики (дезінфекція, дезінсекція, дератизація тощо). |

#### Оцінка впливу на сферу суб'єктів господарювання

| Показник   | Великі | Середні | Малі | Разом |
|--|--------|---------|------|-------|
| Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць | 221    | 158     | 103  | 482   |
| Питома вага групи у загальній кількості, відсотків                             | 45,9   | 32,7    | 21,4 | 100%  |

| Вид альтернативи | Вигоди  | Витрати  |
|------------------|---|--|
| Альтернатива 1   | Прямі вигоди відсутні.  | В разі виникнення епізоотії, витрати на ліквідацію і оздоровлення особливо імовірні для суб'єктів, що не застосовуватимуть профілактичні заходи. |
| Альтернатива 2   | Можливість часткового попередження негативних наслідків при виникненні хвороби.   | Витрати можливі для тих суб'єктів, що виконуватимуть рекомендації та застосують профілактичні заходи на власний розсуд.                          |
| Альтернатива 3   | Застосування профілактичних заходів мінімізує можливість виникнення хвороби та відповідно зменшить потенційні витрати від ліквідації наслідків. | Витрати можливі за умови прийняття відповідного рішення суб'єктів господарювання.<br><br>Витрати на проведення профілактичних заходів.           |

#### **IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей**

| Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми) | Бал результативності (за чотири бальною системою оцінки) | Коментарі щодо присвоєння відповідного бала |
|--|--|---|
|  |  |   |

|                |   |   |
|----------------|---|---|
| Альтернатива 1 | 1 | Збереження існуючої ситуації є неприйнятним з огляду на суттєве зростання ризиків виникнення і поширення колібактеріозу на території України за останні роки.   |
| Альтернатива 2 | 2 | Питання вирішується частково і може бути прийнятним за умови низького ризику появи хвороби на території України. Суб'єкт зможе самостійно обирати, як саме застосовувати заходи, передбачені рекомендаціями.<br>Проте такий підхід є занадто ризикованим в разі виникнення вогнища хвороби і не може забезпечити захист від неконтрольованого поширення збудника. |
| Альтернатива 3 | 4 | За сучасних обставин, єдиним адекватним шляхом є запровадження належного державного регулювання заходів з профілактики колібактеріозу птиці.<br>Такий підхід відповідає світовій практиці та відображає потреби як держави, так і галузі птахівництва.  |

| Рейтинг результативності | Вигоди (підсумок)                              | Витрати (підсумок)   | Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу   |
|--------------------------|--|--|--|
| Альтернатива 1           | відсутні або незначні                          | Переважно пов'язані із очікуваними ризиками та втратами у випадку виникнення хвороби | Низький результат Альтернативи 1 обумовлений надмірними ризиками втрати контролю над епізоотичною ситуацією в Україні та може спровокувати значні втрати для економіки та бізнесу. |
| Альтернатива 2           | Незначні, обмеженість застосування через норм, | Витрати на проведення профілактичних   | Низький результат Альтернативи 2   |

|                |  |   |   |
|----------------|--|---|---|
|                | що мають рекомендаційний характер  | рекомендованих заходів, що здійснюватимуться на розсуд суб'єкта господарювання  | обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі птахівництва.  |
| Альтернатива 3 | Можливість організованої протидії занесення збудника хвороби у птахогосподарство. Мінімізація наслідків від хвороби завдяки застосуванню профілактичних заходів. | Пов'язані із проведенням у господарствах профілактичних заходів. Для суб'єктів господарювання також виникнуть витрати в частині дотримання належного рівня біологічної безпеки, що будуть залежати від поточного стану біобезпеки птахогосподарств кожного суб'єкта господарювання. | Варіант є оптимальним з огляду на сучасний стан застосовуваних в світі засобів правового регулювання профілактики та боротьби із колібактеріозом птиці.<br>Даний спосіб повністю відповідає нормам Закону України «Про ветеринарну медицину» та вимогам сучасності.<br>Сприятиме запобіганню втрати поголів'я птиці, зниження продуктивності, покращенню якості виробництва продукції птахівництва та збереженню можливостей виходу її на міжнародні ринки. |

| Рейтинг        | Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи  | Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта   |
|----------------|---|--|
| Альтернатива 1 | Відмова від Альтернативи 1 через надмірну ризикованість продовження відсутності регулювання та відповідно потенційної втрати контролю над | Динаміка поширення колібактеріозу птиці на території України складає зростаючу небезпеку для птахівництва України. |

|                |  |  |
|----------------|--|--|
|                | епізоотичною ситуацією в країні.   |  |
| Альтернатива 2 | Доцільність Альтернативи 2 є сумнівною, з огляду на частковий регулюючий ефект від застосування виключно рекомендаційних норм.   | Низький результат обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі птахівництва. |
| Альтернатива 3 | Чітко встановлює заходи обов'язкові для виконання усіма суб'єктами господарювання направлені в першу чергу на недопущення виникнення захворювання, збереження епізоотичного благополуччя птахівництва, виробництва безпечних продуктів харчування. | Нестача фінансування на проведення всіх необхідних заходів може бути суттєвою загрозою забезпечення виконання акту.            |

## **V. Механізми та заходи, які забезпечують розв'язування визначеної проблеми**

Вказану вище проблему планується розв'язати шляхом реалізації регуляторного акта, який надасть можливість забезпечення епізоотичного благополуччя України щодо колібактеріозу птиці, покращення методів боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращення можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення колібактеріозної інфекції у птахівничих господарствах різних форм власності, усунення ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей, шляхом визначення заходів безпеки у птахогосподарствах для забезпечення профілактики та ліквідації колібактеріозу птиці.

## **VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги**

Оцінка можливості впровадження та виконання вимог акта державними установами ветеринарної медицини, які віднесені до сфери управління Держпродспоживслужби України, суб'єктами господарювання – вище середнього.

Реалізація регуляторного акта не потребує додаткових матеріальних та фінансових витрат з Державного бюджету України.

Для суб'єктів господарювання впровадження цього регуляторного акта не призведе до збільшення витрат, пов'язаних з необхідністю вивчення основних положень регуляторного акта.

Суб'єкти господарської діяльності та/або фізичні особи несуть матеріальні затрати, які складаються із затрат на забезпечення належного рівня біозахисту господарств, організації та забезпечення захисту



господарств від занесення інфекційних хвороб птиці, їх розповсюдження, проведення профілактичних та діагностичних заходів, які значно менші ніж витрати від захворювання, їх знищення та проведення протиепізоотичних заходів в межах осередку захворювання та загрозової зони.

Проект наказу відповідає принципам державної регуляторної політики.

## **VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта**

Враховуючи безперервність функціонування галузі ветеринарної медицини, наказ доцільно запроваджувати на необмежений термін, його дія буде постійною та буде залежати від змін у законодавстві.

Проект регуляторного акта розроблено з дотриманням принципу державної регуляторної політики – збалансованості інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави.

Прийняття та реалізація проекту наказу дозволить забезпечити епізоотичне благополуччя України щодо колібактеріозу птиці та усунення ризиків виникнення харчових токсикоінфекцій у людей.

## **IX. Визначення показників результативності регуляторного акта**

Показниками результативності впровадження регуляторного акта буде зменшення кількості неблагополучних пунктів по колібактеріозу птиці, кількості хворої птиці в неблагополучних пунктах, кількості моніторингових досліджень відповідно до статистичної звітності, усунення ризику захворювання людей на колібактеріоз внаслідок споживання інфікованої продукції птахівництва.

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією регуляторного акта, не передбачено. Не передбачається створення державних цільових фондів.

Зменшення розміру надходжень до державного та місцевих бюджетів, пов'язаних з дією цього акта, не прогнозується.

Розмір коштів та часу, що витратимуться суб'єктами господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта не зміниться.

Дія буде поширюватися на всіх суб'єктів, які здійснюють господарську діяльність в галузі птахівництва.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб-вище середнього, оскільки регуляторний акт розміщено на офіційному веб-сайтах Мінагрополітики [www.minagro.gov.ua](http://www.minagro.gov.ua) та Держпродспоживслужби [www.consumer.gov.ua](http://www.consumer.gov.ua). Прогнозні значення показників результативності Інструкції будуть встановлюватися після набрання чинності Проекту наказу.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – прямих надходжень до державного бюджету не передбачається.

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта – 482 суб'єктів господарювання діяльність яких пов'язана з утриманням та вирощуванням птиці (дрібні, середні, малі), та особисті селянські господарства громадян (приватний сектор) в яких утримується понад 91942,3 тис. голів.

3. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – високий, оскільки повідомлення про оприлюднення, проект наказу та аналіз регуляторного впливу акта розміщено на офіційному веб-сайті Держпродспоживслужби (<http://www.consumer.gov.ua/>) у розділі "Діяльність", підрозділ "Обговорення проектів документів".

4. Час, що необхідно буде витратити суб'єктам господарювання та/або фізичним особам, для виконання вимог акта – разово орієнтовно 2 години для відповідальних працівників на ознайомлення із новою Інструкцією, а також для проведення навчання персоналу, в залежності від рівня попередньої підготовки, орієнтовно до 8 годин. Час витрачений в даному випадку має обліковуватись в межах норм часу, що витрачається на виконання безпосередніх фахових обов'язків.

Для визначення результативності пропонується встановити такі показники:

- кількість планових діагностичних досліджень на колібактеріоз птиці;
- кількість випадків захворювання сільськогосподарської птиці;
- кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, які постраждали внаслідок захворювання;
- кількість неблагополучних пунктів.

#### **Х. Перелік заходів, на відстеження результативності регуляторного акта у разі його прийняття**

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів раїни шляхом обробки статистичної звітності Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, де будуть визначатися об'єкти контролю та нагляду, зони підвищеного ризику, які потребують повторного обстеження, досліджень та проведення відповідних протиепізоотичних заходів.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватись до дня набрання чинності акта.

Повторне відстеження буде проводитись через рік після набрання чинності цього регуляторного акта.

Періодичне - раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження.

Наукові установи для здійснення відстеження не залучатимуться.

**Перший заступник Міністра  
аграрної політики та  
продовольства України**

**Максим МАРТИНЮК**